

8

ACHTTIEN JUNY MDCCCXLIX.

EEN WOORD

OP DEN JONGSTEN DANK- EN BEDEDAG

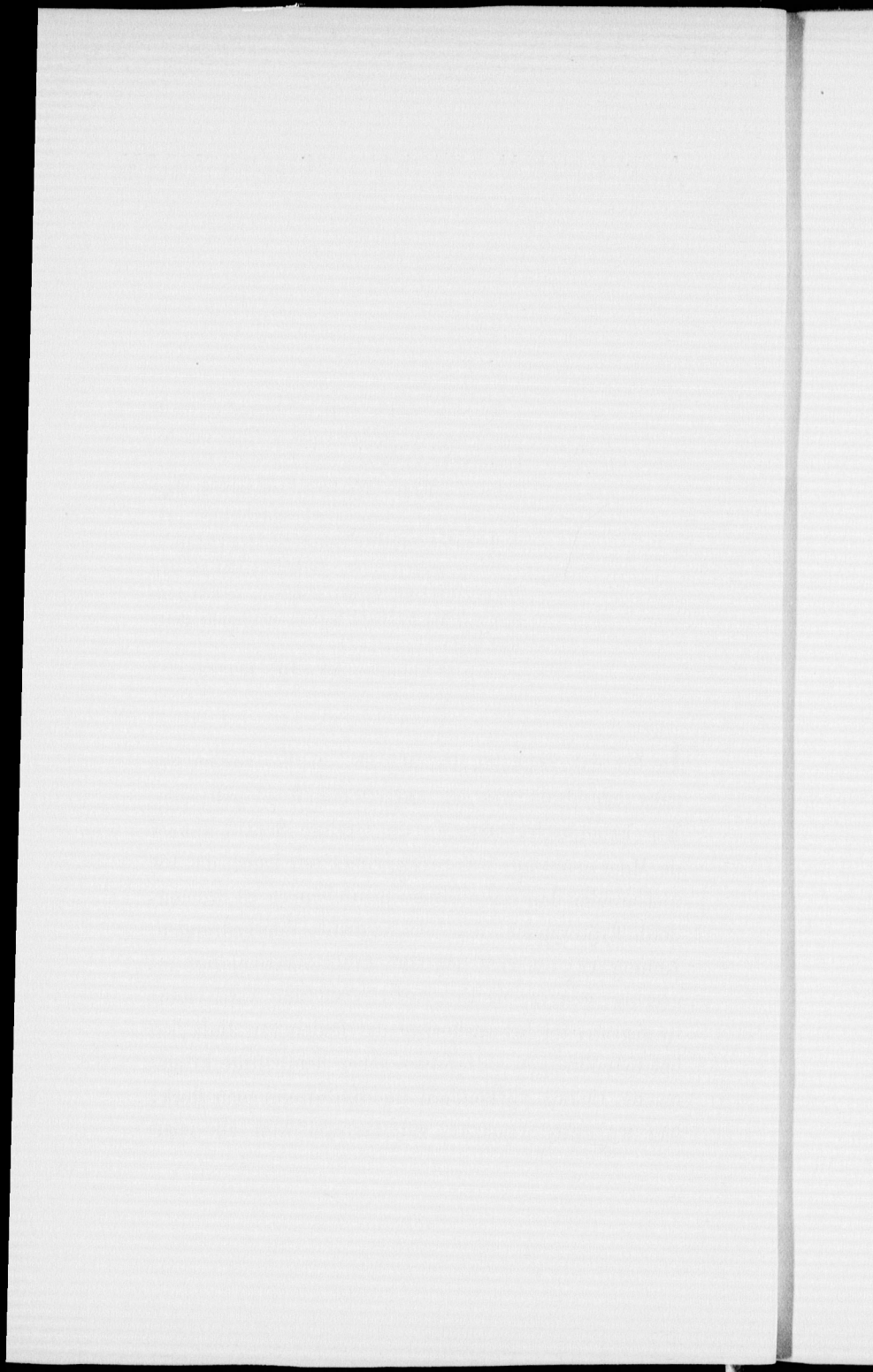
GESPROKEN

DOOR

EEN EVANGELIEDIENAAR.

HAARLEM,
ERVEN F. BOHN.
1849.

Zy vergaderden zich te Jeruzalem in de derde maand, in het vijftiende jaar van het koninkrijk van Asa.

En zy offerden den Heere ten zelfden dage van den roof, dien zy gebracht hadden, zevenhonderd runderen en zeventuizend schapen.

En zy traden in een verbond, dat zy den Heere, den God hunner vaders, zoeken zouden met hun gantsche hart en met hunne gantsche ziel.

2 Kronijken XV. 10, 11, 12.

In het dal Zepháta, by Maréfa, in het zuiden des rijks van Juda was een ontzettende strijd gestreden. Een Ethiopisch vorst, in de Heilige Schrift ZERAH de Moor genaamd, was tot daar met een leger, dat tot niet minder dan een millioen manschappen en driehonderd strijdwagens was aangegroeid, doorgedrongen. Koning ASA die zich den tijd zijner veertienjarige regeering, waarvan de tien eerste vreedzaam waren voorby gegaan, tot het versterken der steden van Juda, en het byeenbrengen en oefenen eener heldhaftige krijgsmacht, thands vijfhonderd tachtigduizend man sterk, had ten nutte gemaakt, zou evenwel naar alle men-

schelijke berekeningen voor deze schrikkelijke overmacht hebben moeten bukken, indien hy niet gerekend had op andere krachten dan die van den heldenarm, en van boog en zwaard. Koning ASA kende en vereerde den God zijns vaders DAVIDS. Van hem staat geschreven: dat hy deed wat goed en recht was in de oogen des Heeren, zijns Gods. Van hem, dat hy ijverde tegen de afgodery, en zijn volkopwekte om den Heer den God hunner vaderen te zoeken, en dat zy de wet en het gebod doen zouden. Daarom had de Heer hem ook tien jaren van rust en vrede gegund, en allen voorspoed daaraan toegevoegd. Doch de godvruchtige vorst, moest ook in nood en krijg beproefd worden. Eerst had hy overlast geleden van BAËSA, den koning van Israël. Thands scheen hy en zijn rijk door het zwarte leger uit Ethiopie te zullen worden ingezwolgen. Doch hy werd niet moedeloos, omdat hy niet overmoedig werd. Hy gedacht aan den psalm zijns overgrootvaders: Een koning wordt niet behouden door een groot heir; een held wordt niet gered door groote kracht. Het paard feilt ter overwinning, en bevrijdt niet door zijne groote sterkte. Ziet des Heeren oog is over degenen die hem vreezen, op degenen die op zijne goedertierenheid hopen! Hy gedacht aan de vorstelijke woorden van prins JONATHAN: By den Heer is geen verhindering om te verlossen, door velen of door weinigen... En hy wendde zich tot den Heer die in den dag

der benaauwdheid verhoort. Ziet, daar staat hy in het dal Zepháta, tegenover de duizendmaal duizenden van ZERAH den Moor, en heft... zijn zwaard nog niet, maar eerst biddende handen op tot den Heer, zijnen God. Heere! dus roept de koning uit: het is niets by u te helpen, het zij den machtigen het zij den krachteloozen. Help ons, o Heere! onze God! want wy steunen op u; en in uwen naam zijn wy gekomen tegen deze menigte; o Heere, gy zijt onze God; laat den sterfelijken mensch tegen u niets vermogen!

En nu het zwaard getrokken; en nu den boog gespannen; en nu de oorlogspiets geschud!... En nu den aanval beproefd met al den moed, met al de wijsheid die het Godsvertrouwen schenkt en voedt! En nu het leven niet geacht voor de zaak des Heeren en zijns volks! En nu gestreden met «de lichtheid der arenden, met de sterkte der leeuwen!...» En nu den overmachtigen vijand verbaasd door dezen moed, in verwarring gebracht door deze koelbloedige orde, teruggedrongen door deze onwederstaanbare kracht; straks verflagen, nagejaagd, vernietigd... En met buit en eer overladen keert het zegepralend leger naar Jeruzalem terug; zijn godvruchtige koning aan het hoofd!

Doch, na de overwinning moest vooral niet worden vergeten, door welke macht en door welke hulp zy behaald was. By het jubelen van den zegepraal moest de ure van angst en benaauwdheid worden herdacht.

Tot den Heer was geroepen en het was de Heer die de Mooren voor Afa en voor Juda verflagen had ¹.

Ziet, daar openen zich de poorten van Jeruzalem voor de overwinnaars; voor den koning en zijne legerhoofden en zijne legermacht. De stad is gereed hen juichende in te halen; zy stroomt naar buiten; de zangers gaan voor, de speellieden achter, in het midden de trommelende maagden... Is niet op hare lippen een lied: «SAUL heeft zijne duizenden verflagen, DAVID zijne tienduizenden, maar ASA zijne duizendmaal duizenden...?» Maar vóór dat lied zich mag verheffen, en vóór de koning zijne juichende stad mag binnentreden, moet eene andere stem gehoord worden. Ziet gy, aan het hoofd van allen die den koning te gemoet gaan die statige gestalte; den profetenmantel op de schouderen; het gelaat enkel ernst; het oog tintelend van een hooger vuur? Het is AZARJA, de zoon van ODED. De geest des Heeren is over hem gekomen, en hy houdt den triomferenden koning staande voor de poort van zijne stad; want hy heeft een woord Gods aan hem.

Hoort my, dus vangt hy plechtig aan, hoort my, Afa, en gy gantsch Juda en Benjamin! De Heer was met ulieden, omdat gylieden met hem waart; en indien gy hem zoekt, hy zal van u gevonden worden, maar zoo gy hem verlaat, hy zal ook u verlaten. Vele dagen

¹ Zie XIV. 12.

zijn er voor Israël voorbygegaan, zonder waren God, en zonder onderwijzenden priester, en zonder wet. Maar als zy zich in hunnen nood bekeerden tot den Heer, den God Israëls, en hem zochten, dan werd hy van hen gevonden. Maar in die tijden (van afval) was er geen vrede voor dengenen die uitging of die inging, maar vele beroerten waren over alle de inwoners dezer landen, zoodat volk tegen volk, en stad tegen stad in stukken gestooten werden; want God sehokte hen door allerlei nooden... Daarom weest gy fterk, en laat uwe handen niet verflappen, want er is loon naar uw werk!...

Het ernstige woord in den naam van God gesproken, vindt by den koning eene goede plaats... IJveriger nog dan te voren arbeidt hy van dien oogenblik af aan, aan de uitroëiing der afgodsdienst, aan het herstel van Jehovahs dienst en eere. Hy ontziet daarby geen koningin, zelfs niet al is die koningin zijne eigene moeder¹. Alle verfoefelen worden uit den lande en zelfs uit de op het rijk van Israël veroverde steden weg gedaan; de altaar des Heeren vernieuwd. Straks gantsch Juda en Benjamin en al wie ook uit Israël voor Jehovah is, tot een groot offerfeest te Jeruzalem saamgeroepen; waartoe anders dan om den Heere de eer en den dank toe te brengen voor de groote overwinning die hy voor zijn volk behaald heeft,

¹ Zie XV. 16.

en om het verbond des Heeren te vernieuwen? Daar gaat de rook eener reusachtige offerande van zeventhonderd runderen en zeventuizend schapen, uit den op de Ethiopiërs behaalden roof, ten hemel op; daar zweert het gantsche volk: den Heere, den God hunner vaders, te zullen zoeken met hun gantsche hart en hun gantsche ziel. En dat niet slechts op koninklijk bevel en als ware het gedwongen, maar blijmoedig, maar met een onverdeeld harte, en een volkomen wil ¹. Daar galmt en wedergalmt de stemme des gejuichs, en het geklank der trompetten en der bazuinen... Daar zal het geheeten hebben: Looft gy volken onzen God, en laat hooren de stem zijns roems! Die onze zielen in het leven stelt, en niet toelaat dat onze voet wankel... Gy hadt ons in het net gebracht; gy hadt een engen band om onze lendenen gelegd; gy hadt den mensch op ons hoofd doen rijden; wy waren in het vuur en in het water gekomen; maar Gy hebt ons uitgevoerd in ruimte en overvloed. Ik zal met brandofferen in uw huis gaan; ik zal u mijne geloften betalen; die mijne lippen hebben geuit, en mijn mond heeft uitgesproken als my bange was ²...

Een lied, een psalm, mijne landgenooten, welke ook wel menigmaal in ons hart moet opklimmen wanneer wy het vaderlandsch geschiedboek opslaan en lezen van zoo menig uitkomst door den Heer gegeven, van

1 Vs. 15.

2 Ps. LXVI.

zoo menig zegepraal door hem voor ons behaald. Een lied, een psalm, ten hoogsten gepast op den nationalen dankdag, die de overwinning by Waterloo voor den geest van het geredde Nederland terugroept; dag wel waardig dat men daarop het voorbeeld volge gegeven door het volk van Juda, in het vijftiende jaar van het koninkrijk van Afa, daar zy zich vergaderden in de derde maand te Jeruzalem, om op een groot offerfeest den Heere de eer te geven van de groote dingen aan hen geschied, en het verbond met hem te vernieuwen: dat zy hem, den God hunner vaders, zoeken zouden met hun gantfche hart en met hun gantfche ziel.

Wel is het geen verfche overwinning die op dezen dag de nederlandsche natie famen brengt om de weldaden des Heeren te overdenken in zijn huis. Maar de overwinning van Waterloo, fchoon vierendertig jaren geleden, mag nimmer vergeten worden. Zy is te belangrijk in de gefchiedenis van Europa, in de gefchiedenis van ons land en volk. Zy was het die onze op nieuw bedreigde onafhankelijkheid bevestigde; zy die het beflist heeft of Nederland onder Oranje een nieuwe en gezegende toekomst te gemoet zou gaan, of niet. Ook by Waterloo werd lang tegen groote overmacht gefreden; ook daar was de zegepraal volkomen; ook daar was het zichtbaar de Heer die voor Nederland, die voor de verbondene volken van Europa ftreed. Ook daar gaf God de zege op het gebed...

Want vurige gebeden waren uit Nederland opgegaan tot den Heer by wien het niets is te helpen het zij den machtige, het zij den krachtelooze, om den sterfelijken mensch te vernederen, die een laatste wanhopige poging infpande om zich meester te maken van de vrijheid en de vrede der volkeren...

Zouden wy het vergeten? Zouden wy het moede worden, den Heer van jaar tot jaar voor deze uitkomst te loven en onze dankofferen toe te brengen?... Maar, wie is het ooit moede geworden den heldhaftigen vorst, die op dien beslissenden dag voor het heil van Nederland zijn bloed niet gespaard heeft, daarop aan te zien, daarvoor te danken met zijn hart? Heeft niet het volk van Nederland den held van Waterloo vierendertig jaren lang, als zoodanig, lief gehad en geprezen? Is hy niet als met versche lauweren voor zijnen ouden heldenroem, ten grave zijner vaderen ingedaald? Staat eene erkentelijke natie niet gereed hem standbeelden op te richten? Zou ook zonder standbeelden, haar ridderlijke held haar niet altijd onvergetelijk gebleven zijn? En zou dan diezelfde overwinning by Waterloo, die aan een sterfelijk mensch onsterfelijken roem heeft gewaarborgd, te lang verleden wezen in onze schatting om dien God en Koning die de overwinning gegeven heeft, met een versche opwekking van blijvende dankbaarheid, te loven en te prijzen? O gy die dien beslissenden dag beleefd hebt, toen alles op het spel stond, en die, nadat byna alles verloren was, op eens dien verblijdenden kreet mocht hooren: «alles is gewonnen!» verhaalt ons,

verhaalt uwe kinderen, van uwe angften en uwe gebeden, opdat wy ons uwe blijdfchap en uw gejuich kunnen voorftellen, en opdat in ons hart een niet al te doffe nagalm zij van den vurigen lofpalm, dien gy aanhieft tot hem, die den ftaf des drijvers verbroken had, en u in de ruimte gefield!... En gy jong geflacht, verzuimt niet (het is een plicht!) het boek der kronijken uwes volks op te slaan, en de bladzijde te lezen waarop gemeld wordt van dien bloedigen dag, die zoo ontzachelijk begon, zoo noodlottig fcheen te zullen eindigen... maar voor welks heuchelijken avond, in de eerfte plaats, niemand moet geprezen worden dan hy «die het licht formcert en de duifternis fchept, die den vrede maakt en het kwaad fchept; de Heere die alle deze dingen doet!»

Of heeft in Nederland het dankgevoel, om te worden opgewekt, behoefte aan het gezicht van goddelijke weldaden die van heden, die voor oogen zijn. Doorreist dan in uwe gedachten het gantsche vasteland van ons warelddeel, van de vaderlandfche grenzen tot aan die van het rufifche keizerrijk, en van Denemarken tot het koninkrijk Napels! Aanfchouwt overal woeling, oproer, bloedftorting, oorlog; de volken tegen hunne vorften, de vorften tegen hunne volken gewapend. Denkt met fiddering aan hetgeen ieder oogenblik, in Frankrijks hoofdstad, en in welke hoofdstad van Europa niet? fchijnt te kunnen gebeuren... En ziet dan en geniet de rust en den vrede die binnen

uw dierbaar vaderland bewaard bleven tot op den huidige dag. Roept voor uwen geest terug de gedachten die u door het hart gingen, als die treurige mare door het land klonk: «de koning is krank, de koning ligt gevaarlijk, de koning is stervende».... Die slag mocht niet worden afgewend; hy heeft ons getroffen, hy heeft ons hart doen bloeden.... Maar zoo ons land eenige dagen gezweefd heeft in den gevaarlijksten toestand die zich in een staat kan voordoen, den toestand van te zijn zonder hoofd... geen enkel schrikbeeld van de velen die daar in het hart van allen waren opgekomen is verwezenlijkt. De orde bleef bewaard; de rust werd niet geschokt; op den jongen koning, die zich deed wachten, werd gewacht met geduld. Hy werd ontvangen met blijdschap, met liefde. De hoffstad niet slechts, maar de hoofdstad was getuige van de innige verknochtheid van vorst en volk. En te midden van het dreunend en krijfchend Europa, verfloorde geen wanklank de harmony der juichtonen waaronder WILLEM III. werd ingehuldigd in het kalme Nederland.

Ik weet dat er niemand in den lande is wien deze dingen niet treffen; ik weet dat wy geenszins in gebreke blijven er elkander by te bepalen. Het is zoo zoet. Maar het is geoorloofd te twijfelen, of wy er wel altijd genoeg en naar waarde in opmerken een buitengewonen zegen, eene buitengewone bewaring van den Heer. Het blijft vergund te vragen of, terwijl wy niet

karig zijn onze levende en overledene koningen, hunne raadslieden, de tijdigheid onzer nieuwe instellingen, of wel de bezadigdheid, het gezond verstand, den godsdienstzin onzer natie te prijzen en alzoo sferfelijke menschen, en onszelven, hulde toe te brengen — het blijft vergund te vragen, of God zijne eere wel ontfangt? God van wien alle wijsheid afdaalt; die de harten der koningen, en ook der volken, neigt als waterbeken; God alleen machtig om de gedachte der ongerechtigheid te verbreken, de goddeloosheid onder te houden, en eene vreeze te leggen op de gemoederen van geheel eene natie! Ik weet ook niet of wy ons voorrecht in dezen wel hoog genoeg aanslaan! Ach, indien plotfeling onze vrede verstoord werd! Zoo de schare der volksverleiders ook by ons doordrong; zoo de verwoestende benden der nieuwe menschenvrienden en wareldhervormers ook ons geluk den bodem kwamen inslaan; indien ook in ons midden de bloedroode vaan geplant werd, en de grondslagen der maatschappelijke orde blootgewoeld en omvergerukt... hoe zouden wy weten van tot God te roepen in onzen nood; van te zeggen: help ons, Heere onze God, want wy steunen op u, en in uwen naam zijn wy gekomen tegen deze menigte. Heer! gy zijt onze God! laat den sferfelijken mensch tegen u niets vermogen... En nu wy door God zijn uitgezonderd van het algemeene kwaad; nu de Heer onze grenzen, onze groote steden, ons platte land bewaakt; nu wy, in het midden van Europaas brandenden oven, door de hand van

Gods engel bewaard worden, zoodat onze kleederen niet verbranden, ja de reuk des vuurs daar niet door henen gaat tot dezen dag toe, ... nu zouden wy niet uitroepen: niet ons, o Heere, niet ons, maar uwen naam zij de eere, om uwer goedertierenheid, om uwer getrouwheid wil? Nu zouden wy niet belijden: daar is niemand dan God, die alzoo bewaren, die alzoo verlossen kan?... Nu zouden wy «daar de vreemdelingen in menigte tot ons overkomen, ziende dat de Heere onze God met ons is,» den Heere niet offeren de varren onzer lippen, niet luide toebrengen de volkomene dankbaarheid van geheel een volk?

Gewis daarin willen wy Juda onder Afa navolgen; maar ook dit moeten wy als Juda doen: wy moeten het verbond vernieuwen: dat wy den Heere, den God onzer vaderen zoeken zullen met ons gantsche hart en met onze gantsche ziel...

Dat verbond behoeft vernieuwing.

Of is het niet geschonden? Is het heilig gehouden het verbond door onze vaderen met den Heer der Heeren gemaakt? Is des Heeren wet en getuigenis, is het evangelie des kruifes, is zijn rijk en kerk den volke nog zoo heilig, zoo lief als voorheen? of indien deze vraag ergernis geeft, zoo heilig en lief als God recht heeft van te vorderen, van te verwachten... Is daar ook in onze landpalen, in staat en kerk geen afwijking van goddelijke beginfelen, dierbare waar-

heden? Klaagt men niet algemeen over toenemende ongodsdienstigheid, zedeloosheid, lichtzinnigheid, ongehoorzaamheid, kwade trouw, oneerlijkheid? En zoo wy allen over elkander wat te klagen hebben, zou het alleen de Heilige God zijn die geen redelijken grond had van klachten over ons? Ach, dat het zien op volken die Gods Woord ten eenemale verworpen en de maat der ongerechtigheid vervuld hebben; op volken over wie Gods oordeelen schijnen rijp te zijn en die voor onze oogen wegzinken in een poel van gruwelen en in jammeren zonder einde of getal... ons toch niet oplaze met eenen hoogmoed, die ras door diepen val zou worden gevolgd. Wy hebben een anderen maatstaf. Wy hebben den Bijbel... En schaamrood moeten wy worden, en ons gelaat verbergen in het stof, als wy ons vergelijken by de billijke eischen door een heilig God daarin uitgesproken; als wy ons toetsen aan het beeld van een volk dat den Heere vreest, dat in zijne wegen wandelt en groote lust heeft aan zijne geboden, zoo als het daarin wordt geschetst. Gewis, ook het nederlandsche volk is een zondig volk; het is mede afgeweken, het is mede afvallig geworden; het is niet vreemd gebleven aan den geest der eeuw, aan de boosheden van den dag; het heeft het verbond geschonden, het heeft het verbond verbroken. En zoo de Heer aan het goede dat nog overgebleven is een onevenredigen zegen verknocht heeft, deze zijne aanmoedigende getrouwheid en beschemende genade moeten ons een te gevoeliger spoorslag zijn om weder in het verbond

te treden: dat wy den God onzer vaderen zoeken zullen met ons gantfche hart en met onze gantfche ziel.

Niet slechts de zegeningen zijner hand, maar ook de gevaren waarin wy zweven, ook de waarfchuwingen die van zijnentwege tot ons komen, zijn ons daartoe zoo vele drangredenen.

Hachelijk is en blijft in den tegenwoordigen tijd, by den staat van het overig Europa, by het dreigen van een algemeenen oorlog, by de aantekende kracht der verderfelijke beginfelen, de toestand van ons vaderland. Naar den mensch gefproken en op het menfchelijke gelet, hangt onze rust en vrede aan een dunnen draad. Één windtjen, één tochtjen, ééne onbefuisde aanraking — en zy florten in het zand. Slechts zoo de Heere God ze behoedt, zijn zy veilig en buiten gevaar. Hoe zullen wy dan gerust zijn, ten zij wy den Heer zoeken en zijn verbond bewaren met ons gantfche hart? Hoe, ten zij koning en volk, biddend en wakend en werkend, het woord behartigen door AZARJA tot Afa en Juda en Benjamin gefproken: Hoor my, Afa! en gantsch Juda en Benjamin! de Heer is met ulieden, terwijl gy met hem zijt; en zoo gy hem zoekt, hy zal van u gevonden worden, maar zoo gy hem verlaat, hy zal u ook verlaten! Ook over Nederland zijn tijden heengegaan, dat er geen vrede was voor dengenen die uitging, en dengenen die in-

kwam; ook in Nederland zijn vele en groote beroerten geweest over alle de inwoners, zoodat gewest tegen gewest en stad tegen stad in stukken gestooten werden; en God allen met angst verschrikte. Ook toen waren de Nederlanders Nederlanders; ook toen waren zy de van nature bedaarde en by overlevering godsdienstige natie. Die tijden kunnen wederkomen, en zullen wederkomen, indien vorst en volk niet telkens eene bellisfende keuze doen tusfchen de beginfelen die zijn naar het Woord van God en de denkbeelden door den geest des tijds aan de hand gedaan; indien de godsdienstigheid, die hier erfelijk is, slechts aangewend wordt om het kwade te matigen, maar zich niet verflouten durft in de kracht des Heeren voor het goede te getuigen, alle zonde en verkeerdheden weg te doen en den altaar des Heeren te vernieuwen; aan dit woord indachtig: weest gy fierk, en laat uwe handen niet verflappen, want er is loon naar uw werk.

Doch ook zonder dat hy ons overgeeft aan oorlog of beroerte, zijn er geen andere oordeelen genoeg by den Heer voor zondige natiën? Zijn er geen andere volksrampen, die dringend vermanen hem te zoeken terwijl hy te vinden is, en met een volkomen hart en ziel zich tot hem te bekeeren?... Is ook niet in onze landpalen binnengetroden die vreesfelijke ziekte, waarvoor wel menige plaats en stad door Gods groote genade tot nog toe gefpaard bleef, maar die toch in zoo vele steden en plaatfen van ons land honderde levens heeft weggemaaid en nog wegmaait?

Kennen wy niet federt jaren de plage aan het rund-
 vee en aan het gewas des velds? En prediken zy ons
 niet met allen ernst: Bekeert u! O Mijne landge-
 nooten! indien ons volk deze ernstige roepstemmen
 ter harte neemt; indien daar by ons volk een geest
 van bekeering wakker en algemeen wordt; indien wy
 allen te zamen, in iederen stand, den Heer, den God
 onzer vaders, zoeken... hy zal van ons gevonden
 worden... hy zal zich laten verbidden. De plagen
 zullen van ons ophouden of gematigd worden; onze
 rust, onze welvaart, al onze zegeningen bevestigd
 worden en vermeerderd. Gods beloften zijn even
 waarachtig als zijne bedreigingen, en zy spreken van
 enkel heil en zegen over het volk dat hem vreest,
 dat in zijne wegen wandelt. Zekerlijk zijn heil
 is naby het volk dat hem vreest, opdat in
 hun land eere wone. De goedertierenheid
 en de getrouwheid zullen elkanderen ont-
 moeten; de gerechtigheid en de vrede elkan-
 der kussen. De trouw zal uit de aarde sprui-
 ten en de gerechtigheid zal van den hemel
 nederzien. Ook zal de Heere het goede ge-
 ven en het land zal zijne vruchten geven!

Ach, dat onze stem geheel ons volk bereikte, ach,
 dat wy tot koning en natie spreken konden, gelijk
 AZARJA de profeet tot ASA en het volk van Juda:
 Hoor my, WILLEM de III.! en gy gantsch Ne-
 derland, hoort my!... Ach, dat wy de harten

van alle onze geliefde landgenooten konden bewegen om als een eenig man in ootmoed en blijdschap, met een volkomen hart en een volkomen wil, den Heer te zweeren dat zy hem zouden zoeken, dat zy hem zouden dienen, dat zy hem zouden gehoorzamen; dat zy de ijdelheden en de afgoden der eeuw wegdoende, dat zy de verfoefelen van ongelooft en bygeloof verwerpende, zouden wederkeeren tot zijn wet en getuigenis, en allen te zamen doen wat goed en recht is in de oogen des Heeren hunnen God... Dat wy ze allen konden brengen tot de oprechte belijdenis der zaligmakende genade Gods, federt zoo vele eeuwen, ook in dezen lande allen menschen verschenen, en allen onderwijzende dat zy de goddeloosheid en wereldsche begeerlijkheden verzakende, ingetogen en rechtvaardig en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld; verwachtende — als goddelijke ont-knooping van al de verwarringen en beroeringen en omkeeringen dezes tegenwoordigen tijds — de zalige hope en verschijning der heerlijkheid van den grooten God en onzen Zaligmaker JEZUS CHRISTUS, die zichzelven voor ons overgegeven heeft opdat hy ons zoude verlossen van de ongerechtigheid, en zichzelven een eigen volk zoude reinigen ijverig in goede werken....

Wy kunnen het niet. God kan het alleen. Hy heerscht over de harten. Tot hem stijge dan het gebed dat zijn Geest in de harten nederdale. En voorts,

Kennen wy niet federt jaren de plage aan het rund-
 vee en aan het gewas des velds? En prediken zy ons
 niet met allen ernst: Bekeert u! O Mijne landge-
 nooten! indien ons volk deze ernstige roepstemmen
 ter harte neemt; indien daar by ons volk een geest
 van bekeering wakker en algemeen wordt; indien wy
 allen te zamen, in iederen stand, den Heer, den God
 onzer vaders, zoeken... hy zal van ons gevonden
 worden... hy zal zich laten verbidden. De plagen
 zullen van ons ophouden of gematigd worden; onze
 rust, onze welvaart, al onze zegeningen bevestigd
 worden en vermeerderd. Gods beloften zijn even
 waarachtig als zijne bedreigingen, en zy spreken van
 enkel heil en zegen over het volk dat hem vreest,
 dat in zijne wegen wandelt. Zekerlijk zijn heil
 is naby het volk dat hem vreest, opdat in
 hun land eere wone. De goedertierenheid
 en de getrouwheid zullen elkanderen ont-
 moeten; de gerechtigheid en de vrede elkan-
 der kussen. De trouw zal uit de aarde sprui-
 ten en de gerechtigheid zal van den hemel
 nederzien. Ook zal de Heere het goede ge-
 ven en het land zal zijne vruchten geven!

Ach, dat onze stem geheel ons volk bereikte, ach,
 dat wy tot koning en natie spreken konden, gelijk
 AZARJA de profeet tot ASA en het volk van Juda:
 Hoor my, WILLEM de III.! en gy gantsch Ne-
 derland, hoort my!... Ach, dat wy de harten

van alle onze geliefde landgenooten konden bewegen om als een eenig man in ootmoed en blijdschap, met een volkomen hart en een volkomen wil, den Heer te zweeren dat zy hem zouden zoeken, dat zy hem zouden dienen, dat zy hem zouden gehoorzamen; dat zy de ijdelheden en de afgoden der eeuw wegdoende, dat zy de verfoefelen van ongelooft en bygeloof verwerpende, zouden wederkeeren tot zijn wet en getuigenis, en allen te zamen doen wat goed en recht is in de oogen des Heeren hunnen God... Dat wy ze allen konden brengen tot de oprechte belijdenis der zaligmakende genade Gods, federt zoo vele eeuwen, ook in dezen lande allen menschen verschenen, en allen onderwijzende dat zy de goddeloosheid en wereldsche begeerlijkheden verzakende, ingetogen en rechtvaardig en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld; verwachtende — als goddelijke ont-knooping van al de verwarringen en beroeringen en omkeeringen dezes tegenwoordigen tijds — de zalige hope en verschijning der heerlijkheid van den grooten God en onzen Zaligmaker JEZUS CHRISTUS, die zichzelven voor ons overgegeven heeft opdat hy ons zoude verlossen van de ongerechtigheid, en zichzelven een eigen volk zoude reinigen ijverig in goede werken....

Wy kunnen het niet. God kan het alleen. Hy heerscht over de harten. Tot hem stijge dan het gebed dat zijn Geest in de harten nederdale. En voorts,